

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilttér sora 25 kr.
Bélyegdíj minder hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A demokráziusról.

Az orvos ismerheti fel leginkább e fogalom jelentőségét. Mi szeretjük a demokrata elveket hangoztatni és magunkat demokratáknak mondani. A magyar nemzet zöme is hódol bizonyos körülmények között ezen eszméknek és egész politikai rendszere 1848. óta a demokráziuson alapul.

A modern demokrácia az állameszme keretén belül a szellemi és egyéni, az erkölcsi és anyagi erőket juttatja diadalra, a polgári jogegyenlőség, közsabadság és igazság elvei alapján. Rést üt még ma is folytonosan a születési jogokkal és kiváltságokkal járó társadalmi intézményeken, úgy hogy magyar mágnásaink egy jó része idegen államok főuraihoz képest valóban erősen demokráciáknak tűnnek fel, mert a nemzettel összeforradva érzik magukat.

A jelenlegi nemzet, a fejlődés elve, a haladás, a kultúra terjedése által emelkedik, s hogy ez a fejlődés csakis a társadalmi, elavult korlátok ledöntésével járhat, immár nem szenved kérdést. Nálunk Európában a társadalmi egyenlőség még nem állott be teljesen, sőt hazánkban sem. Az áramlat, mely az emberben embert, és nem fajt és vallási, vagy politikai és társadalmi kiváltságok által kegyelt egyént lát, feltartóztatlanul nyomul előre; érezteti azt a szükségét, hogy az embert vallás vagy fajt különbségükért nem lehet, nem szabad gyűlölni. Érezteti az életben, hogy a fény, a kiváltsági rend helyébe az ész, a műveltség, a képzettség arisztokráciája lép, mely hatalmas szellemével kasztokat bont a mult századbeli forradalom óta.

Jelenleg azonban az alkotmányos demokráziust legvégső konzekvenciájában csakis Amerikában látjuk megvalósulni; de itt a tökéletes arisztokráciájával jön összeütközésbe, mely nálunk a szocializmus születte, és melynek feltámadnia kellett, a mint a szegény, a létével küzdő ember is műveltségre szert tett. A szocializmus tehát mintegy a demokráciából és vele fejlődött, a mennyiben egy új rend, jobban mondva társadalmi népréteg keletkezésével járt, értem az intelligenciára szert tett munkásosztályt.

Csak idő kérdése, hogy nálunk is megérleljenek ez eszmék, és mink is abba a válságos küzdelem hullámaiba sodortassunk, mint a többi nemzetek. Akkor a szobkendőbe varrt és a szivartárcára ragasztott több águ koronák ismét

veszíteni fognak értékükből, melyet ma sok nem jogosult egyén, viszketegegségből hordani szeret.

A jövő század, a nemzetek fejlődésének törvénye szerint itélve — nálunk válságosabb lesz; újabb eszmék, újabb osztályok fognak felütni és a régi rendszert veszélyeztetni. A mostani pusztuló félben levő gentry akkor már nem lesz mérvadó faktor, és a már rég beállott hanyatlásának legalsóbb fokára fog jutni.

Lesznek-e száz év múlva még rendek, vallásgyűlölség, nemzetiségi ellentétek? — ki tudja. De ez egy bizonyos, az ember mint olyan fenn fog maradni és a kultúra által meg fogja tanulni egymást szeretni és hirdetni fogják újra a szeretet igéjét, mint Jézus Krisztus tette, de nem többé csak eksklusíve, hanem fel fogja ölelni az összemberiséget.

Ehhez a szent ideális célhoz lényeges közeledés: a demokráziusról győzelme is.

Dr. Thim József.

Jubiláris ünnepély.

A zombori magyar olvasókör vasárnap tartotta meg félévszázados fennállásának jubileumát, melyen a nagyszámú és díszes férfi- és hölgyközönség, egyletek, társulatok, közös hadsereg és honvédség tisztikara zsufolásig megtöltötte az olvasókör nagytermet, mely igen szépen és izlésesen volt feldíszítve ez alkalommal. A terem udvari részén volt felállítva az emelvény a szónokok részére, az utcára eső rész pedig délszaki növényekkel volt feldíszítve.

Az ünnepély, a kaszinó egyleti dalárda által szépen előadott „Fobász” elnéklésével kezdődött meg.

Ezután Sándor Béla főispán mint az olvasókör elnöke lendületes beszéddel nyitotta meg az ülést.

Elnöki megnyitó.

Igen tisztelt hölgyeim és uraim!

Egy ezen egyesületre nézve felette emlékezetes és örvendetes évforduló megünneplése végett gyűltünk ma egybe.

Tegnap mult ötven éve, hogy megalakította a zombori magyar olvasókört ezen város néhány derék polgára, lelkesedve azon eszmékért, melyeknek első hirdetője és zászlóvivője a legnagyobb magyar Széchenyi István volt és a melyek abban összpontosultak, hogy a magyar nemzet haladásának és megerősödésének előmozdításáért a műveltséget általánossá tenni, ezt első sorban társadalmi uton elérni és e célból a rendi alkotmány folytán kasztokra szakadt társadalmi osztályokat egyesíteni kell.

Szerény körülmények között kezdette meg működését az egyesület, de következetességgel és kitartással nem hosszú idő múlva elérte azt, hogy nemcsak a város, hanem a megye művelt, hazafias elemeit egyesítvén ma-

gában, a város társadalmi életének előmozdításában hatóságos tényezőképp szerepelt.

De fontos hazafias hivatást teljesített egyesületünk különösen a nemzeti elnyomatás időszakában, és az egyesület élén ez időben állott derék férfiak érdemelték meg leginkább hálánkat és elismerésünket, mert egyesületünket, melyre mint minden magyar jellegű intézményre az önkény uralom ferde szemmel nézett, — csüggedést nem ismerve, nagy áldozatokkal egy jobb jövő reményében fentartották és nem engedték, hogy a város hazafias érzelmű közönségének eme végső menedékháza elpusztuljon.

Mi már az újabb kor emberei könnyű feladatot teljesíthetünk, midőn az elődök által alapított és fentartott egyesületünket a kor igényeinek képest fejlesztettük; midőn azt jelen virágzó helyzetébe juttottuk; midőn annak eme díszes állandó hajlékot megszereztük.

Ezen az egyesület multjára való rövid visszajelentés után nem tartom hivatásomnak megnyitó beszédem szűk keretében egyesületünk történetét és működését részletesebben vázolni; és pedig főleg azért, mert egyrészt annak története, melyet egyesületünk egyik érdemes veterán tagja, Grosschmid Gábor ur megirt és mely fáradozásáért neki ezennel őszinte köszönetet mondok, már az önök kezei közt van; másrészt pedig azért, mert annak működéséről a kör tisztelt ügyésze alkalmi beszédében bizonyára terjedelmesebben fog megemlékezni.

És azért csakis arra szoritkozom, hogy a hála és elismeris adóját leróván a kör alapítóit és fentartóit irányában, örömet fejezzem ki a felett, hogy egyesületünk félévszázados fennállását ily virágzó állapotban ünnepelheti meg és azon óhajomat nyilvánítom, hogy mi és utódaink egyesületünk haladását továbbra is szívünkön viselvé. A „Magyar Olvasókör” jövőre is Zombor város hazafias művelt közönségének kedves gyűléshelyét, a társadalmi élet fejlesztésének pedig jelentékeny tényezőjét képezze.

Ezek után, midőn még a tarsegyesületeknek ünnepélyünkön való megjelenésükért, a dalárda egyesületnek pedig szives közreműködéséért őszinte köszönetet mondanék és az igen tisztelt hölgyeket, valamint vendégeinket személyesen üdvözölném, a félévszázados évforduló ünnepélyt ezennel van szerencsém megnyitni.

A beszédet harsogó éljen és tapsvihár kísérte.

A megnyitó beszéd után Dömötör Pál jeles költőnk szavaltta el az ez alkalomra irt s lapunk mai tárcájában is közölt nagyszabású s remek ódáját, mely egyike a költő legszebb alkotásainak. A jeles költőt és szavaltót a közönség élénken megénezte.

Kozma László beszéde.

Az óda elszavalása után Kozma László országgyűlési képviselő, az olvasókör ügyésze, a következő szép és magvas beszédet olvasta fel:

Hölgyeim és uraim!

Önökkel együtt érzem még ama régi magasságát, melybe benntünk a költő, ihlete szárnyain fölragadt, — de ismerve azt a hangulati szintjét is, melyben nekem, mai tisztelnöm mozognom szükséges: kérem nem kell önöket, hogy ama költői magasból leereszkedni

A „BÁCSKA” tárcája.

Annepi óda

a zombori „Magyar olvasókör” 50 éves jubileumára, melyet 1894-ik évi december hó 16-án tartottak meg s melyen azt a szerző szavaltta.
Irtta Dömötör Pál.

Te ötven év! Csodák nagy korszaka!
Te lét s nemlét, — mely fény s árnyal betellett!
Te történet! Cselekvő s mely maga
Bizonyosság is már alkotási mellett.
Te évekiből — szoltárok ötvene!
Melyekkel, oh, magyarok istene,
Fölszáll a nemzet hátaltel imája —
S az eszedek: ne több vést már reája!

Nagy ötven év! De hajh, előbb sötét,
Nyomasztó új volt, és a hosszú éjben
Oldott erővel vergődött a lét:
Mély tespedés a négy folyó mentében...
Csüggedt a lélek, ellankadt a kar;
Nem ismeré magát sem a magyar;
Nem gyújta lángot egymásnak lelkébe
A bércek és a délibábok népe.

Elszárkóztan, mint északvidék
Komor lakója rideg tűzhelyénél,
Hol a gyér lánggal szíve is kiég,
És lelke elborul, miként az éjfel —
Elszárkóztan összedermedett,
A közszelem, a hazaszeretet;
Nem onta fényt szügyére, bimbajára
A társulás melengető sugára.

Pedig ki mert részterhes századoknak
Zúgó árvával szembeszállani?
Ki volt, ki sebtől elsodró haboknak
Erős kezekkel korlátozta? Mi!
S pogány erő kit meg nem törhete,
Már örli önnön satnya clete; —
De a magyar „legyen!” — és felriadnak
Ébresztőjén a „legnagyobb magyar”-nak.

S ifjulni kezd az elaggott idő
Széchenyinek teremő szótárára.
Megérti őt az ifjú, férfi, nő —
S szemlátomást derül a föld határa:
Feltűnedeznek, mint pásztortűzek,
A társas körök, egyesületek:
És im: e lángok itt is fellobognak,
Sőt túllobogják mértékét a kornak.

Mert nem csupán az élet harcosa,
A férfi, szötte itt is hona sorsát:
Együtt volt vele hű osztályosa,
A szende nő is — tölgyek közt a rózsák.
Ez ifjú körben férfi-, s nőtagok,
Mint nyájás esti felhők, csillagok,
Úgy váltakoztak, — s mint a nyári égbolt,
E körnek képe oly költői szép volt.

De hirtelen mi veri föl a csendet?
Ágyúdoj, kardcsörgés, riadó!
„A haza vészben!” — „talpra magyar!” — zengett,
S hadseregeket, csodákat kelt a szó.
Termett a babérrdő, mirtus-ág,
Majd elkezdők, hajh! a végső tusát...
— E kör nemtője ifjait buzdítja,
Majd bús özvegyként visszavárja, hívja.

A harc után megjöttek ifjai,
Sebeknél is mélyebb, fájóbb panaszszal.
És im az özvegy biztatásai
Balzsam szívökre, — titkon úgy vigasztal!
S a hosszú nemlét síri éjjelen
Nekünk itt csillant néha-néha fény.
Mint tetszalottnak hajnal pirkadása...
— Igy vártunk, vártunk a feltámadásra.

És a szabadság jog feltámadása,
Örök győzelme bekövetkező.
Győzött a nemzet lélekóriása,
S királyunk lelke, a nagy, a dicső!
Mely végig eltörpült, a hon
Fölleled s alkot ismét szabadon.
— Ott volt e kör a nagy feltámadásnál,
S követ rak minden újabb alkotásnál.

Felfogta ő a kor fuvalatát
A társas élet vezérszáljával.
S fennen hordá ezt ötven éven át —
És annyi kezdet, eszme, cél reavall.
Fészkét habár gyakorta is cserélt,
De mind, a legkisebb is, melyben élt,
Védőbástya lón áramló vések ellen,
Azá tevő a hazafias szellem.

Babért, virágot, mirtust hintsetek
A haladó nemzet dicső útjára!
S hulljanak abból szirmok, levelek
Ide is, — e kör oly méltó reája!
S nagy ünnepére oh! csak kössetek
Koszorút neki, gyengéd nőkezek!
S ti férfilekek, ti alkotások csak
Nagy multjánál még szebb jövőt s nagyobbat!

sziveskedjenek; és legyenek én irántam elnézéssel, midőn, mint a mai ünnepélynek méltatlan ugyan, de hivatalos szószója, megkísérlem hirdetni a mi mai örömtűnk, a mi mai ünnepeink jelentőségét és jogosultságát.

Nincsen ebben a mi ünnepszentelésünkben semmi követelő, nem is igénylünk mi ennek számára egy szerény családi ünnepnél magasabb rangot; noha kétségtelen, ámbar jól érezzük, hogy e jubileumot, ennek eszmei tartalma, erősen tülemlen az az igénytelen jelentőség, melyet egy szűk családi otthon kerete befoglal, melyet egy házi tűzhely világa beragyog és fölmelegít.

A „zombori magyar olvasókör“ mint egyesület, fenállásának ötvenedik évfordulóját ünnepli. Egy egyesület, mely az egyéni erők, tehetségek harmonizációját fejezi ki, mely összenyalabolja a különben szétszórt erkölcsi és szellemi tényezőket, hogy a kölcsönös egymásra hatás útján beoltassák a csüggetteget az erély, a rajongásba a józan mérséklet, mindenkibe a tevékenység szükségérzete, hogy ekként az egymást kiegyenlítő összeolvadásban, egy kitűzött cél javára érvényesülhessen mindazon erő, melynek a közdolgok iránti érdeklődését különben felszívna az élet ezer gondolja. Az egyesületek minden időben a közszellem emeltyűi voltak és lesznek.

Ne méltóztassanak engem félreírteni, ha feladatom teljesítésében azon gondolattal indulok el, mely szerint a „zombori magyar olvasókör“ felszázados története összeesik hazánk, nemzetünk történetének legtanulságosabb ötven esztendejével.

Nem valami korlátoltabb érdeket, nem valami alantasabb cél hivatja életre a „zombori magyar olvasókört“, de a korszellem szózata, a nemzeti eszmék áramlata.

Keletkezésének időpontja összeesik az 1844-iki országgyűlés bezárásával s az azt megelőző azon nevezetes momentummal, mikor az ország rendei a kormányzat bizalmatlanságot szavaztak.

Elevenen pezsgett már ekkor a köz- és társasélet különböző ágaiban egy mozgalom, mely a reformok vágyától lüktetett. Vágytól, melynek a szabadság, az egyenlőség eszméje volt a kútfeje. És e mozgalom, a nemzet haladásának legnagyobb akadályát, sőt ellenségét a kormányzatban kereste és találta.

A hatalom ellen kellett tehát folytatni a küzdelmet. Még valami ellen, a nemzet saját előítéletét ellen. Am de mily uton és milyen eszközökkel?

A különböző véleményárványlatok — melyek a negyvenes évek elején a sérelmi terén központosultak, egybeolvadtak — ekkor már különválva tettek meg erőfeszítéseiket s a politikai színezett áthatott a társadalmi életre is.

Am de, milyen értelmi színvonalon állt a nemzet zöme, melynek a kor új eszméit lelkébe kellett fogadnia?

Addig, századokon át, a nemzet összes tevékenységét alkotmányának, nemzetiségének fenntartására, oltalmára fordította. Politikai eszmék fejtegetéséről szó se volt. A nemzet nagy tömege távol maradt a nyugati felvilágosultság határától. A népnevelés, a közoktatás elhanyagolva. A divatos francia, német, a latin, a holt nyelv nem oltathott életet se az értelemben, se az érzelmeben.

A negyvenes évek elején ugyan már a sajtóban működött a felszabadult szellem; egy-egy hírlapban lángeszű hazafiak lobogtatták az új eszmék szövegét. De a társadalom szeme még mindig káprázott a világszág előtt, melyet a titáni szellemek a közművelődés útjára gyújtottak, a társadalom nagy része nem értette az új eszméket, mely régi fogalmait felforgatta.

A midőn azonban tényleg forrásban volt a nemzeti élet, érznie kellett a jobbaknak, hogy a nemzet újjászületése sikerrel csak úgy léteztethet, ha az egy általános szellemi műveltségen nyugszik, ha a nemzet zömében az öntudatos közszellem, minden adott és megengedett eszközzel érleltetik.

Az a feladat tehát, melyet ma a nyilvános élet, a forumok, a rendszeres közoktatás szervezett intézmények sora végez, legnagyobb részben a társadalomra hárult. Országos érdeket fejlesztését egyesületek, társulatok vették kezükbe.

Az egyesületi szellemnek ez az áramlata, az öntudatos, a hazafias közszellem fejlesztésének szüksége hivatja életre a „zombori magyar olvasókör“-t is, a melynek itt, városunk nemzetiségi viszonyainál fogva kivételes célja, fokozott feladata, kiválóbb fontossága is volt: mikor arra vállalkozott, hogy a helyi társadalom gondolkozását fegyelmezi, érleli, irányítja és edzi a nemzet érdekeivel ellentétes elvű kormányzat törekvései ellenében is.

A „zombori magyar olvasókör“-nek illetően genezist igazolja a kor-, a nemzeti áramlatok szelleme, kifejezi a körnek alapszabálya, midőn a „lelki kiképződést“, a „nemzeti irány biztositását“ első rangú feladatai közé iktatta.

Feladatához fogott. Kitarja tagjai előtt az időszaki politikai sajtó, és a szépirodalom közlönyeit.

Sokkal többet jelentett ez ötven év előtt, mint jelent ma.

A hírlap ugyan a művelődésnek mindenkor fontos eszköze volt; de abban az időben az időszaki sajtó kötött le minden érdeklődést, mert az általános érdeket mindenkinek közös érdekét tárgyalta. Ugyazólán kizárólag az készítette elő a törekvéseket, az érlelte az aspiratiókat. Minden mozgalomnak kegyelfutója, fátylavívője, igazán „a világszág napjának a hajnalcsillaga“ volt. Kevesebb a hírlap, de azok körül a legjobb erők csoportosultak. Lángszavú apostolai a lelkesedésnek, az erélynek, — majd világító tornyok, mikor államunk bajója a viharok és veszedelmek között hanyatott. A mi politikai, társadalmi átalakulásunk története a legszorosabb kapcsolatban van időszaki sajtókkal. Bizonyára nagy szolgálatot tett a közszellemnek az, a ki alkalmat, módot nyújtott arra, hogy azok által egyesek érzelmeiket fejleszthették, holott azt önerejükből nem teheték volna.

Szintén kivételes, és nem kisebb jelentősége volt a szépirodalomnak. Voltak idők a mi olvasókörünk felszázados életében esők, mikor a szépirodalom feladatának tekintetét nemzetiségünk ébredését, szelíd varázslattal vezetve be a nemzet életébe hazai történetünk ismertetését és általuk a hazafias érzetét. A tudomány tanulni, a szépet érzni kell. Az érzés szilárdabb alap. Az olvasókör mind a két tényezőt igénybe vette működése bázisán.

És, hogy a fiatal kör céljainak eszményisége hitelesítessék, tagjai sorában megjelennek a nők; a nő, küzdelmes életünknek mindig fényes oldala, csábítóbbá téve minden érdeket, nemesebb minden törekvést, melynek mellette áll, de mind az időknek végzetéig legfőbb eszményeink akkor, mikor az áldozati oltár mellett megjelen, hogy a hazafias Veszalángját élessze.

Nem érdektelen, hogy e jelenségen is rajta van a kor mozgalmi típusa. A történelem feljegyezte, hogy abban az időben az országgyűlési reformpárt hölgyei az országgyűlési események fejlődésére, még pedig a reformpárt javára, döntő befolyást gyakoroltak, a min senki se csodálkozhatik, ha tudja, hogy a reformpárt hölgyei szélemesek, lelkesültek, bájosak, — ellenben a konzervatív párt férfai tuluyomán öreg urak és egyházi személyek valának.

A „zombori magyar olvasókör“ már az első években a helyi társadalom élére küzdötte fel magát. A szórakozás nevében gyülekező helye lett a rokongondolkodásnak. A cserélődő érinkezés fejlesztette övéiben a közállapotok iránti érzéket, mintegy észrevétlenül szoktatva őket a szabadság és nyilvánosság használatára; és míg tagjainak bizalmas, nyájas, tágabb, népesebb otthona lett, az otthonban ápolott gondolatcsere világa kisugárzott a külső közönség közé is — kifejezést nyerve a szemlátomást erősödő hazafias közszellem képében.

Tevékenységének láncolata nyomon nem kísérhető, az a felszázad távolában elmosódik, de hatásait felszívta társadalmunk közéletébe.

Működése közművelődésünk szolgálatában folytonos volt és következetes.

De még sem volt folytonos. Nem lehetett az. Hanem hazafias céljához híven kivette részét reményből, aggodalomból azon viszontagságok között, miket az idők viharos járása reánk mért.

Részt vett a nemzeti lelkesedés diadalünnepében, midőn a nemzet áthozott az új fejlődés ígért földjére, mikor az 1848-iki törvények megalkottak.

Tannja, részese volt ama szent harcnak, a nemzet véraldozatának. Közvetlenül érezte a testvérviszály átkait, midőn ellennünk üszítettak a nemzetiségek, zászló adatván kezükbe, melyre ígért és jelszó gyanánt a haza testének feldarabolása volt felírva. Ugyazólán, megállt egy ország, egy nemzet története. Hogy ne lenne hézag az olvasókörében? Költő, író elhallgatott, mint viharban az erdek madara. A szerkesztők letették a tollat: „a haza veszelvényben van, siessünk védelmére!“

De következtek a sors haragjának még nehezebb látogatásai is.

Függelenségünk és szabadságunk elgázoltott. S jött a legrettenesebb megpróbáltatás. A sűket és vak lelkiismeretű orszák temérdek testiével ráfékkent a nemzetre, hogy végkép megfojtsa.

Békőba veretett a gondolat, a szó, a sajtó. Álnév alatt bujdosott az író. A leigázott nemzet bárdjai allegóriákba rejtették panaszaikat.

Mi történt? A társadalmi élet csarnokai lettek a politika asyllumai, menedékei. Ott tartogatták hamuban a szent tűz paraszát, hogy újra lángokra lehesse gerjeszteni, ha eljön az ideje. Hiszen írva van: „a bölcs ember hallgat, mikor az idő gonosz!“

A „zombori magyar olvasókör“ tagjai „megfogya bár, de törve nem“ érzik, hogy élni és működni most nagyobb kötelességük mint valaha. A csüggedt lemondás a pusztulás kezdete. Az a szívósság, melylyel a hanyattatások között is föntartotta magát: hivatásstudatának, életrevalóságának legfényesebb próbáköve.

De fészkekből kivert madár volt maga az olvasókör is. Hova legyen? Ekkor Peidlhauser István fedele alá fogadta a hajléktalant. Csak a hazafias, a megérdemelt, a köteles elismerés útján járunk, ha az ő nevét emlegetjük. Az ő házában, pislogó mécs, hamvas gyertyaszál szegényes világánál látjuk ismét találkozni azokat, kik szívükben lazás, keserű rokonérzést hordoztak, egészen úgy, mint a kik egy nagy beteg fölött virrasztanak.

Valóban azt tevék.

Ott, mint egy menedékben, titkon ápolták a szabadság vágyát, az ábrándos hazaszeretetet, az eljövendő szent cél reményét; ébren tartva egymásban az erőt, az akaratot, a lelkesedést, tanitva egymást tűrni, várni és nem hinni a kísértetekben.

A „zombori magyar olvasókör“ hivatása magaslatán állt a megpróbáltatás sanyaru tizenhét esztendeje alatt is.

Kivételes feladatát tekintve is, a siker métaít mutatja története. 1859-ben már a szeb „Citaonica“-val közösen rendezte estélyeit. 1861-ben, mikor a nemzet reményei — bár idő előtt — kihajtottak, a két egyesület egyetértő érinkezésben áll egymással.

S mikor az alkotmányos élet napja újra kistűt egünkön, a „zombori magyar olvasókör“ a változott viszonyok közt is fölismerete feladatát és könnyű volt hatnia, mert eszményi törekvéseinek gyökérszálaival már mélyen belekötötté magát társadalmunk közéletébe.

Miközött fokozódó életerővel és létének szükségét, jogosultságát semmi sem bizonyítja nyomatékosabban, mint az a vagyoni és erkölcsi tekintély, melyre magát társadalmunk tényezője gyanánt felküzdötte.

Jogosan ünnepejük tehát ezt az ötvenedik évfordulót.

A kör megfutott pályája, felszados multja — jövendőjének is biztos záloga.

Mert, ha művelődésünk történetének forgószelén tul is vagyunk, ha haladásunk tövises pályájának nehezebb részét meg is futottuk; a javítás, a tökéletesítés feladatai, kötelességei mindig, ezután is előttünk fognak állani s a kulturális mozgalmakból a „zombori magyar olvasókör“-nek jövőben is ki kell vennie a maga részét. Nincs kétség föléle, hogy ki is fogja venni.

Mint felszázadon át tette: föl fogja venni tartalmába, törekvéseibe az idők uralkodó eszméit ezután is, alkalmazkodni is fog azokhoz, mert hiszen ez egyszerűs mind fenmaradásának biztosítéka.

Ugy legyen! . . .

A szép beszédet követő tapsvihar után a dalárda énekelte a Nemzeti ima c. dalt s erre a közönség szétoszlott.

Táncestély.

Ritka szép és előkelő közönség gyűlt össze este a kör szépen feldisztat helyiségeiben. Az estély, dacára, hogy teljes sikerét mindenki előre sejtette, ezen várakozást is fellmulata. Oly vigasgot, jó kedvet, aminőt hölgyek s urak részéről rég látott a zombori parkett.

A distingvált társaság csak a hajnali órákban oszlott szét, egy valóban élvezetes est szép emlékeivel.

A rendezés körül a főderem Danczer Kornél igazgatót és dr. Széchenyi Tamást illeti.

A megjelent hölgyek névsorát a következőkben adjuk:

Asszonyok: Balogh Ernőné, Bruck Arminné, Dalmay Kálmánné, Danczer Kornélné, Dömötör Pálné, Fernbach Bálintné, Gertinger Pálné, Kacziniczky Kálmánné, Koczkar Zsigmondné, Lázár Kálmánné, Medveczky Zsigmondné, id. Mihályi Jánosné, öz. Pál Antalné, Paul Kálmánné, Pilaszauovits Józsefné, Popovits Sebőné, Poppovits Dusánné, Radocsay Jánosné, Spitzer Mórné, Sztrilich Mihályné, Scultey Ferencné, Steingaszner Imréné, Schreitter Nándorné, Tarczay Dezsőné, Trischler Ferencné és Városy Károlyné.

Leányok: Dalmay Jolan, Dömötör Irén, Fernbach Zsuzsika, Gyorgyovanszky Gizike, Koczkar Adrienne, Mihályi Irma, Pál Blanka és Vilma, Paul Mariska, Popovits Mariska, Schreitter Mici és Thim Karolin.

Pein Adám pompás konyhája és pircéje is dicséretes említést érdemel.

KAMJONKAI ID. SZEMZŐ JÁNOS.

A mult számunkban csak röviden adtuk olvasóink tudomására azt a lesújtó hírt, hogy kamjonkai id. Szemző János jobblétre szenderült. Lapunk zártakor értesültünk a gyászestéről s így nem volt terünk, sem időnk, hogy az elhunytól, életéhez méltóan, megemlékezhettünk volna. Későn bár, de az igaz elismerés és őszinte részvétől indítva teszünk hát eleget most kötelességünknek.

A megemlékezést kötelességnek neveztük. Igen, ez kötelesség és pedig, a jelen esetet véve fel, kettős kötelesség. Kötelesség első sorban emberbaráti szempontból, de kötelesség másodsorban és főleg azért, mert az érdem, a munkában eltöltött élet előtt meg kell haladni mindenkinek.

A halálhír általános és igaz részvétet keltett nemcsak városunkban és az egész vármegyében, hanem az ország más vidékein is, de főleg a fővárosban, ahol az elhunytnak széleskörű ismeretése volt. A Szemző-esalád vármegyénk egyik legkiterjedtebb és legtekinélyesebb családja s Szemző János nevének pusztá említése tekintélyt involvál magában s mindenki szívében az igaz tisztelet és rokonszenv érzetét kelti fel. A család tekintélyének megszerzésében legnagyobb része volt Szemző Jánosnak, a család eddigi Nesztorának.

Szemző János 1830-ban született Prgl.-Szt-Ivánon. A középiskolákat Baján végezte el s Pesten halgatott jogot. Eleinte atyja mellett Prgl.-Szt-Ivánon gazdasággal foglalkozott, majd azután 1856-ban Zomborba költözött s itt mint földbirtokos végleg megtelepedett.

A 60-as években kezdett szerepet vinni a közéletben. A Deák-pártnak vármegyénkben való megalakulása nagy részt neki köszönhető. Szívvel-leléssel küzdött a kitűzött elvekért s csakhamar ritka tekintélyre tett szert. Ennek a pártnak ő maradt később, ugyazólán, az életét elemé; lelkesedése, munkássága nem szűnt meg s bár az elismerést sohasem kereste, mégis elnyerte a legnagyobb kitüntetés: az egész vármegyének nemcsak intelligens elemei, hanem az egyszerű földmives emberek is rajongó szeretettel és tisztelettel viseltettek iránta. az irányadó, az akkori időben az ország legtekinélyesebb emberei pedig, ugyazólán, kivétel nélkül igaz barátsággal szorítottak vele kezét. Önzetlensége — a mely nem ritkán saját kárára is mindvégig egyik legszebb tulajdona maradt — tekintélyét napról-napra fokozta. Alig néhány év leforgása után, hogy a közélet terére lépett, vármegyénknek ugyazólán minden fontosabb kérdésében ő volt a felsőbb politikai köröknek formális tanácsadója. Az ő meghallgatása nélkül nem tettek semmit s mondhatjuk: mindig úgy jártak el, a mint azt az ő tapintatos belátása kívánta. Hogy mily nagy volt itt a megyében a népszerűsége, azt igazolja azon körülmény, hogy Deák-párti kormányok idejében nem egy képviselőválasztás esett meg vármegyénkben, a melyek pusztán az ő tekintélyével döntettek el. Különösen nagy népszerűsége volt a rigyicai, a hódásági, a kernyajai, az apatini kertletkeiben és Zombor városában. Egy ízben Rigyicán képviselővé választották meg Tóth Vilmos, volt minisztert; ez a győzelem egyedül Szemző János tekintélyének tudható be.

Rudics főispánsága alatt rövid ideig pénztárnok volt a vármegyénél. Később aztán mandátumot is vállalt. Hódásghon lépett fel egy kiváló népszerű s már akkor köztisztelőben állott tekintélyes férfiú, az akkori bal-középpárti Gromon Dezső ellen, a ki népszerűsége dacára Szemző Jánossal szemben kisebbségben maradt.

Képviselősege idejére esik Deák Ferencel és a többi vezérpolitikussal fennálló szoros és baráti viszonyának megszilárdulása. A haza bölcsének — mondhatjuk — ő egy igen kedves embere volt, a kinek véleményét Deák Ferenc nem egyszer országos ügyekre nézve is szívesen meghallgatta.

A fuzió után a szabadelvű pártnak lett és maradt tekintélyes tagja.

Tény tehát, hogy az elhunyt a vármegyének jó időn keresztül lelke és vezetője volt.

Mint magánember és mint felebarát is a legszebb emléket hagyta maga után. „Jó szíve volt“ — ezzel a három szóval talán legjobban jellemeztük. Bárki fordult is hozzá, mindenkit a legszívelebben meghallgatott s a hol csak lehetett, tekintélyének és szavának minden súlyával segített. Pedig nagy szó volt az abban az időben, ha valakinek ügyét Szemző János vette a kezébe.

A temetésen egyik régi jó barátja a könnyekig meghatva azt mondta róla: „Szép multu, tekintélyes, becsületes és mocsoktalan nevet hagyott utódaira.“

E pár őszinte baráti szó életének legszebb méltatása.

*

Az imponáns temetés szombaton d. e. 10 órakor ment végbe.

A halottas házban ritka nagyszámú gyászoló közönség gyűlt egybe. Városunk teljes számu intelligens közönségén kívül a vidékről is eljött sok jóbarát és ismerős. De ott volt a szomszédos községek egyszerű földmives népeinek küldöttsége is.

A halott a róm. kath. szentmise-áldozat temetőbe volt nyugalmnal.

Kinev
nagybecsű
badkai kir. a

Kinev
Simkó Győz

iskolához ren

Pálya

kező alapítva
berg herceg
tonai állatorv
ezred tisztika
ezen ezred te
ad a 23. had

A baj

dalmát nyelv
pályázat hirt
kik ezen áll
nyiket feut k
elnökéhez ad

Leköz

volt zombori
fiatal lelkes
betegsége ma

Iskola

folyó hó 12
1895. évi kö
keresztül. Er
kérvénye, mi
ugyan is egy
semmisítést k

sérelmes. Er
indítványozt
kivül, sőt —
viszonyból sz

fizetéséhez
azonban bizo
bizottság tagj

Nem különö
jegyzőkönyví
tantestület, t

állandó helye
azt, hogy az
ges esetben h

tület ezzel e
Mihalovics h

oly képen az
esetben, ha a
megbetegszik

tesről, hogy a
istápoló kezék

Házi e
hó 21-én saja
a rendezőség

— mint értes
fólovasást tar
enekel, Kelo

Anna“ c. tréfa
gyes víz mo

Uj orv
Szabadkan let

Weker
vármegye tör
képest megem

Metkovics-Ker
nagyközségge

Fogy
indult meg, m
szítése főgym
Aurél.

Uj tan
folytán megtr
Kozma János

Léleke
ág. h. evang
nagyszámú ün

újból és tetsz
szószóke, mi
aranyozót díe

és Langhoffe
bevezető oltu
főesperes lelke

Jóteko
egyesület 189

rendező össze
gyarapítására

Béleti díj sze
Jegyek előre
este a pénztar

tekintettel, ke

Jubileu
tartotta meg f

4 órakor dísz
ében tarsas v

Árvah
árvaházat aka
gedi árvaház

tesztette is Sz
orvost, Kocz
és Bergel Fer

szegényház be
nyozására kis
árvaházi felgy
minden szükse

Eljegy
váltó-üggyed e

Schlieszer Mór

Banko
tisztelőtára ab

tesse lett kine

rendeztek.

Gyász
Dezső vármeg

Oroszországba

kis leánya k

fagyos földjéb

A balottas házban a tetemet beszentelték s onnan a róm. kath. templomba vitték, a hol az engesztelő szentmise-áldozatot mutatták be lelki tüdővért.
A mise után a gyászmenet a helybeli róm. kath. temetőbe vonult ki, a hol az elhunytat átadták az örök nyugalomnak.

Ujdonságok.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Paoza Döme nagybecskereki kir. törvényszéki joggyakornokot a szabadkai kir. járásbíróvához aljegyzővé nevezte ki.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Simkó Győző okleveles tanítót az ő sovány állami elemi iskolához rendes tanítónak nevezte ki.

Pályázat. A cs. és kir. hadügyminiszterium következő alapítványokra hirdet pályázatot: Egy Schwarzenberg herceg-féle évi 151 frt 20 kros alapítványra, katonai állatorvosok részére. Egy 13. bánati határőrvidéki ezred tisztikara-féle évi 60 frt 90 kros alapítványra, ezen ezred tisztái részére. — Közelebbi értesítést ad a 23. hadkiegészítő parancsnokság Zomborban.

A bajai kir. járásbírósa mellé egy szerb-dalmát nyelvű állandó tolmácsi állásra december hó 21-ig pályázat hirdettetett. Figyelmeztetnek ennél fogva azok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket fejt kitétt napig, a szabadkai kir. törvényszék elnökéhez adják be.

Leközönt. Dr. Névény Sándor, adorjáni plébános, volt zombori főgymnasiumi katechéta, az egyházmegyei fiatal lelkészeinek egyik legképzettebb tagja, e hó 12-én betegsége miatt plébánosi állásáról lemondott.

Iskolaszéki ülés. A helybeli r. kath. iskolaszék folyó hó 12-én ülést tartott. A legfontosabb tárgya az 1895. évi költségvetés volt, mely változtatás nélkül ment keresztül. Érdekes vitát provokált egy a tanítónők kérvénye, mint a tantestületnek egy átirata. A tanítónők ugyan is egy, az 1885. évben hozott határozat megsemmisítését kérték, mely rájuk nézve méltánytalan és sérelmes. Erre vonatkozólag Mihályi iskolaszéki tag indítványozta, hogy ezen határozat helyettesíték hatályon kívül, sőt — a mennyiben az állam is úgy tesz: a családi viszonyból származó betegség esetén állandó helyettes fizetéséhez is járuljon fele részben az iskolaszék. Zsuffa azonban bizottságnak kívánja adni a kérvényt. E bizottság tagjai: Fjéjer, Schlagger, Szilágyi, Zsuffa. Nem különben beves vita fejlődött ki a tantestület jegyzőkönyvi kivonatának tárgyalásakor, a melyben a tantestület, tekintve a többször előforduló esetekre, állandó helyettes tanítói állomás létesítését kéri, illetve azt, hogy az e célra előjegyzett összegben minden szükséges esetben helyettes állítsassék; a menyiben a tantestület ezzel csak a város tanügyén kíván segíteni. Mihályi ves h. igazgató lelkes beszédére az iskolaszék oly képen határozott e dologban, hogy minden oly esetben, ha a tanító súlyosabban, vagy hosszabb időre megbetegszik, az iskolaszék mindig gondoskodik helyettesről, hogy a tantestület előtt lebegő szent cél elérését istápoló kezekkel segítse.

Házi estély. A „Tóth Kálmán-kör“ pénteken, e hó 21-én saját helyiségében házi estélyt rendez, amelyre a rendezőség ez uton hívja meg a tagokat. A műsor — mint értesítünk — igen változatos lesz. Rácz Soma főlovasát tart „a házi estélyek céljairól“, Lázár Kálmán énekel, Kelő Mór és dr. Horváth Ákos „En Csillag Anna“ c. tréfás kettős jelenetet adnak elő, Szalay Frigyes vig monologot szaval stb.

Uj orvos. Dr. Mezei Izsó egyetemes orvostudor Szabadkán letelepedett.

Wekerlefalva. A belügyminiszter Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottságának határozatahoz képest megengedte, hogy Gajdobra községhez tartozó Metkovics-Kerekity telep Wekerlefalva elnevezés alatt nagyközségé alakítsassék át.

Főgymnasium Zentán. Zentán mozgalom indult meg, melynek célja a községi algymnasium kiegészítése főgymnasiummá. A mozgalom megindítója Rezsny Aurél.

Uj tanító. Zentán Bakai Piros nyugdíjaztatása folytán megüresedett tanyai tanítói állásra egyhangulag Kozma János okleveles tanító választott meg.

Lélekemelő ünnepet ült e hó 9-én az újvidéki ág. h. evang. egyház. E napon avatattak fel ugyanis nagyszámú ünneplő közönség jelenlétében nagyobbára újból és tetszeten berendezett templomának oltára és szószeke, melynek izléses kivitele Jonsohn újvidéki aranyozót dícséri. Az avatási aktust Petri Károly alesperes és Langhoffer Károly lelkész végezték, az ünnepélyt bevezető oltári szolgálatot pedig Belohorszky Gábor főesperes lelkész teljesítette.

Jótekonycélú multság. Az apatini óvodagyűlés 1894. évi december hó 26-án az András-féle vendéglő összes termeiben az egyesület alapítókéjének gyarapítására jótekonycélú zártkörű multságot rendez. Beleptíj ár személyenkint 80 kr. Kezdeté esti 8 órakor. Jegyek előre is válthatók a Thész-féle kereskedésben és este a pénztárnál. Felülfizetések, a jótekonycélra való tekintettel, köszönettel fogadtatnak.

Jubileum. Az ó-becsei kath. olvasókör vasárnap tartotta meg fennállásának 25 éves jubileumát. Délután 4 órakor diszközgyűlés volt, este pedig a kör helyiségében társas vacsora.

Árvaház Zentán. Szegények menházát és árvaházat akar építtetni Zenta város, még pedig a szegedi árvaház mintájára. A zentai polgármester már értesítette is Szeged tanácsát, hogy Révay János dr. főorvost, Konecz György városi mérnököt, Matkovits József és Bergel Ferenc városi képviselőket a szegedi árva- és szegényház berendezésének és szervezésének tanulmányozására kiküldte. A szegedi tanács Balogh József árvaházi felügyelőt bízta meg azzal, hogy a zentaiaknak minden szükséges felvilágosítást megadjon.

Eljegyzés. Dr. Müller Ferenc szegszárdi köz- és váltó-ügyvéd eljegyezte Schlieszer Sárika kisasszonyt, Schlieszer Mór bajai kereskedőnek leányát.

Bankett. Újvidéken Poppovits Aurél kir. ügyész tiszteletére abból az alkalomból, hogy főügyési helyettesé lett kinevezve, tisztelői a múlt héten bankettet rendeztek.

Gyászhir. Mattyasovszky Mariska, Mattyasovszky Dezso vármegyei írnok 13 éves leánykája, folyó hó 15-én Oroszországban Moszkvában difteritiszben elhunyt. A szép kis leányka holttestét távol a hazától Oroszország fagyos földjébe helyezték el örök nyugalomra.

A „zombori iparos dalárda“ az általa f. hó 26-án rendezendő dal- és táncestélyre dr. Pataj Sándorné urnót különtételeg felkérte az estélyen való közreműködésre, a mit Pataj Sándorné urnó a legszívesebben megígért. Ez alkalommal Pataj Ella kisasszony színtűn szíves volt elfogadni a zongora kíséretet. — A műsor legközelebb közzé fog tétetni. — Személyre szóló külön meghívók nem küldetnek szét.

A szegény gyermekeknek. Apatinban az ottani óvoda egyesület határozatához képest, óvodaköteles és óvodába járó gyermekeknek a karácsonyi ünnepek alkalmával leendő felruházására és azoknak karácsonyfájára gyűjtés eszközöltetett, mely alkalommal a gyűjtőkívén a következő összegek folytak be, és pedig: Szatmáry Józsefné urnó gyűjtött 32 frt 5 krt; Rátay Tivadarné urnó 23 frt 50 krt; Balázs Vincéné urnó 18 frt 80 krt; özv. Schmausz Károlyné urnó 15 frt; Ábrahám Jakabné urnó 12 frt; Égi Irma urhölgy óvonó pedig 12 frt gyűjtött. Összesen 113 frt 35 kr. Ezen összegből 9 gyermek teljesen fel lesz ruházva s az óvodában egy díszes karácsonyfa fog felállítatni. A megmaradó összeg pedig a jövő évi karácsonyfára fog a takarékpénztárba elhelyeztetni.

Körvadászat a kolluthi határban. A kolluthi határ vadászbérlői tegnapelőtt sikeres körvadászatot tartottak. Annyi vad került terítékre, mint ennek előtte még soha! A vadászatot Franzl honvédszázados rendezte s bizonyára az ő érdeme, hogy az eredmény a társaság várakozását felülhaladta. Az ő érdeme azért, mert a rendezést oly ügyesen eszközölte, akárcsak taktikai feladatokat akart volna megoldani. Összesen 38 drb nyul került terítékre, ami bizony oly eredmény, amilyenhez a zombori Nimródok nem igen vannak hozzászokva. A vadászatot résztvevők: Fratricsevits Béla, Markovits, Traub József, Fernbach Bálint és Jani, Preszly János, Lederer Pál, Franzl József, Vujevich Lajos, Halasz Gyula, Husvéth Károly, Trischler Gyula, Késmárky Endre, Csics Ferenc és Mál Jóska. Legtöbbet lött Mál Jóska, 7 drbot, Fernbach Bálint, Jani és Vujevich Lajos 3—3 drbot, a többiek 1—2 drbot. Vadászat után egy, a kolluthi határban fekvő szálláson ebéd volt, amelyen Lederer Pál a vadászatot résztvevők nevében köszönetet mondott Franzlnak fáradozásáért s őt mint a nap hőstét éltette. Utána Markovits, majd Franzl százados emelt szót, éltette a társaságot, de különösen annak két legújabb tagját, akik most löttek élettükben először vadat. A beszéd után vadászszokás szerint fel lettek vadászokká avatva. A társaság csak az esteli órákban tért vissza a legkedvesebb hangulatban Zomborba.

Bál. Az adai ifjuság az ottani szegény iskolásgyermekek téli ruhával való felszerelése céljából folyó hó 31-én a nagyvendéglő dísztermében tombolával egybekötött Szilveszter-estélyt rendez.

Elmaradt jutalomjáték és elmaradt vendégzereplés. Azt írunk múlt számunkban, hogy a Laczkó Aranka jutalomjátéka hétfőre kitézetett. Nagy hirtelen jött aztán annak a híre, hogy Galyasi Paula, a debreceni színház primadonnája vendégzereplést hétfőn (tegnap este); ennél fogva a Laczkó jutalomjátéka elmaradt. De a vendégzereplés is elmaradt, és így se jutalomjáték, se vendégzereplés. — A Laczkó Aranka jutalomjátéka — a mint halljuk — a legközelebbi hétfőn lesz megtartva (jan. hó elején). A tegnapi hirdetés „Madarász“t pedig újabban mára hirdették meg Galyasi Paula első vendégfellépéttel.

Eljegyzés. Földi Illés almási kereskedő eljegyezte Sprött Mariska kisasszonyt Garáról.

Bátor életmentő. Néhány héttel ezelőtt egy középkorú ismeretlen asszony Zentán az alsó tiszparton vizet merítendő a fűrészgárnak a Tiszán már szétoldott állapotban levő lápjaira ment. A szabadon mozgó fenő megbillent és a szegény asszony a vízbe pottyant. Ép e pillanatban érkezett a helyszínre Erdélyi Lipót a fűrészgár igazgatója és saját élete kockáztatásával kihuzta a már-már a vízben fuldokló asszonyt, megmentve őt az életnek családja fenntartójául.

Szerencse a szerencsétlenségben. A „Pesti Hírlap“ból vesszük át a következő hírt: A zombori királyi folyammérnökség a Duna mentén a folyamba szakadt kilométerjéző köveket újjal helyettesíti. Egy ilyen munkálattal foglalkozó ladik ma délelőtt Mohács fölött Baarnál szerencsétlenül járt; egyik szakaszon ugyanis a munkálatot befejezvé, hogy a távolból fölfelé eső pontra rövidebb idő alatt eljuthasson, az arra menő „Haza“ gőzös uszályhajójához akart odakötöni. A kormányos ügyetlensége folytán azonban a ladik elmerült s csakis Kelő Mór királyi mérnök lélekjelenlétének köszönhető, hogy a ben ült öt ember áldozatul nem esett. A műszerek azonban odavesztek.

A lefőzött Exarits. Mikor Exarits Szegedről a falon át a puskánélküli ór szemelattára szökött meg, addig futott, míg a városban kívül a mezőkre ért s felugrott egy arra haladó tehervonatra. A kalauzt kidöngölt mesével felvezette és a szentet vívó vonattal Budapestre ért. Itt új ruhát szerzett és rabruháját visszaküldte csomagban a fogházfelügyelőnek, kedélyes levéllel, hogy „a lakást ezennel felmondja.“ Mikor aztán a minap Exarits Székesfehérvárról ismét visszakértült Szegedre, az ottani fogházfelügyelő a következő flegmatikus kijelentéssel fogadta őt: — Csak menjen be a régi cellájába, a felmondást nem vettem tudomásul.

Öngyilkosság Szabadkán. Balázs piri György Szabadka városának volt törvényhatósági tagja, éjnek idején, midőn egy mulatságból hazatért, föbelötte magát és szörnyet halt. Az öngyilkosság okán zilált anyagi állapotát s szerencsétlen családeletét emlegetik.

Felesége után a sirba. Az ó-morovici határban levő Lebach-féle tanyán a cselédség a nagykutból tegnapelőtt egy holttestet húzott ki, amelynek kiletét hosszas nyomoztatások után Bazsó Antal jómódú csantavéri gazdaember személyében sikerült felfedezni. Nagy gondba ejtette még a nyár folyamán Bazsó jóravaló feleségének elhalálózása, mely eset tizenegy gyermekét tette árvává. Bazsó azóta folytonosan bánatos volt s nem egyszer foglalkozott azzal a gondolattal, hogy gondteljes életének mikép vethetne véget. A múlt héten minden feltűnés nélkül távozott hazulról s utnak indult az öngyilkosság gondolatával Ó-Morovica felé. Lebach-féle tanya körül az országút melletti nagykutnál levetette kalapját és kabátját és beugrott a kutba, a honnan csak harmadnap huzták ki holttestét. A szerencsétlen véget ért Bazsót Ó-Morovicián temették el.

Erkölcösös képviselőtestület. Kupuszina község előjárósága szabályrendeletet alkotott, melyben korlátozza a hajadon leányoknak korcsában való tartózkodását, mivel ez által az erkölcselenségnek bő alkalom nyújtott.

Öngyilkos postamester. Boromissza István szabályai postamester a múlt héten agyonlötötte magát. Az öngyilkosságot hivatalos pénzeknek kezelését illetőleg ellene szórt hamis vádak miatt követte el. Azóta a vizsgálat már kiderítette, hogy Boromisszát egy krajcár elsikkasztása sem terheli.

A civakodás vége. Szomorú vége lett a napokban Mélykut községben egy civakodásnak. Két legény összeszólkodott s a civakodás hevében egyikük botot emelt a másikra, mire az előrántotta zsebkését és úgy beledöfte ellenfele oldalába, hogy az azonnal összerogyott s meghalt. Az orvosi vizsgálat szerint a halált kétség-telentül a szúrás okozta. A gyilkos legényt letartóztatták.

Gyászhir. Baky Aranka, Baky Gedeon nyug. kir. törvényszéki bírónak 21 éves leánya a múlt héten Szabadkán elhunyt. Hült tetemét Halasra szállították, a hol nagy részvét mellett helyezték el a családi sírboltba.

Kiruházta magát. Szabó István újvidéki 13 éves csavargó — kinek szülei Belgrádban vannak — nagyon fázhatótt ebben a téli időben. De nem kellett sokáig gondolkozni, hamar megtalálta a kiöltözökös módját. Végig sétált a fűtélen. Az üzletek ajtán szokott lögni sok minden — s Szabó csakugyan hol egy kabatot vagy nadrágot, hol egy cipőt emelt el s így meg volt az újruha. Mikor azután erre nem volt gondja, akkor női ruhákat is kezdett el-elcszedgetni s azt egy eladni — míg végre rajtavesztet. Elcsipték.

Gyilkos végtárgyalása. A szabadkai kir. törvényszék a napokban szenzációs bűnperben tartott végtárgyalást. Megirtuk annak idején, hogy Tóth Szuzogó István 18 éves zentai lakos a f. évi június 17-én Zentán tartott országos vásár alkalmával behatolt özv. Buda Istvánné lakházába s ott az öregasszonnyal szóváltásba elegeyedett s miután a lakók közül senki sem volt otthon, előbb egy dongával, ez azonban alkalmatlannak bizonyulván, egy ott a konyhában talált mozsárrövel az öregasszony fejét addig titélgelte, míg az lelket ki nem lehetett. A vadhatóság képviselője: Sarkány kir. alügyész vádbeszédében iparkodott a gyilkosság és rablás büntetés elkövetését kimutatni, de a kir. törvényszék — Crainicianu Mihály kir. törv. bíró elnöklete alatt — a rablógyilkossági bűncselekmények elkövetését beigazoltának nem látta, miért is vádlott Tóth Szuzogó Istvánt a b. t. k. 279. §-ba ütközőszándékos emberölés büntetés elkövetéséért 10 évi fegyházbírság elszenvetésére ítélt. Ezen ítéletet vádlott védője: dr. Biró Károly ügyvéd megfellebbezte.

Exarits elítélve. A hirbéd betörő, Exarits János fölött szombaton, e hó 15-én tilt törvényt a szegedi kir. törvényszék. A tárgyalás d. u. 1 óráig elhúzódott, a mikor az ítéletet kihirdették. A törvényszék 9 rendbeli lopásban bűnösnek mondotta ki Exaritsot s 7 évi fegyháza ítélt. Exarits tiszteletteljesen jelentette, hogy az ítéletet szigorúnak tartja s így az ellen felebbezzéssel él.

Öngyilkos közhuszár. Egy szegedi fiu lett a napokban öngyilkossá Szabadkán. Az ott államoszó közös hadseregbeli negyedik huszárezredben szolgált Dóczy, mint közhuszár, de úgy látszik megunt a katonaélettel járó dicsőséget, mert egy lövéssel véget vetett életének.

Karácsony és a vasárnapi munkaszünet. Lukács Béla kereskedelmi miniszter az összes törvényhatóságokhoz a következő rendeletet intézte: „Tekintettel arra, hogy karácsony este, valamint Szilveszter estéje a folyó évben hétfőre esik s így a karácsonyi ünnepekre, valamint új évre szokásos bevásárlásokat a fogyasztó közönség rendszerint az említett ünnepek megelőző két napon belül szokta teljesíteni, ezennel kivételesen megengedem, hogy a folyó évi december 23-ára és az ugyanazon hó 30-ára eső vasárnapokon az 1891. évi XIII. t. c. 3. §-a alapján 1892. évi március hó 5-én 14837. sz. a. kiadott rendelet II. A. 2., 3., 4., 5. pontok alatt említett ipari és kereskedési telegeken az ipari munka, illetőleg adásvevés egész napon át végezethessék. Erről a törvényhatóságot azzal a felhívással értesitem, hogy az említett intézkedésem tartalmáról értesítse, a hatósága alá tartozó rendészeti és iparhatóságokat és a közönséget. Budapest, 1894. dec. 5. én. Lukács s. k.“

Színházi rovatunk térszúke miatt mai számunkból kimaradt.

NYILTTÉR. *)

Kérelem.

Alulírott tisztelettel felkérem adószaimat, hogy tartozásait nálam minél előbb törleszteni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben — nekem is fizetési kötelezettségeim lévén — kénytelen leszek követeléseimet bírói uton behajtani.

Zombor, 1894. évi december hó 15-én.

Kiváló tisztelettel

Cselyuszka Antal,
cipész-mester.

*) Az e rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a szerk.

Naptár. December.

Havi és heti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
18 Kedd	Gracián	Gracián	6 Miklós
19 Szer.	Kántorb. †	Nemesius	7 Ambrus
20 Csüt.	Amon	Amon	8 Patapius
21 Pént.	Tamás ap.	Tamás	9 B. assz. fog.

Felölő szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Egy teljesen új, díszes kiállítású könnyű járható kékülékes üvegkosci (cupé) jutányos áron eladó. Megtehető a kiadóhivatalban.

1314. sz.
kig. 1894.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye hódsági járásába kebeleztetett Filipova községben elbocsátás folytán üresedésbe jött egy gyalogrendőri állásra, mely 240 frt évi fizetéssel van javadalmazva, **jövő 1895. évi január hó 1-ig** terjedő határidővel pályázat nyitattik.

Folyamodók felhívattak, hogy a községi rendőrség szervezéséről szóló szabályrendeletben előírt kellekkel s a német nyelv tudását is igazoló bizonylattal ellátott kérvényeiket a fenti határidőig alulírt eljárásúgnál nyújtsák be.

Kelt Filipován, 1894. évi december hó 16-án.
Gyarmathy Ferenc, Pertschi Fülöp,
jegyző. bíró.

697. szám.
1894.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi t. c. 102. §-a értelmében ezennel közlirre teszi, hogy a zombori tekintetes királyi törvényszék 8319. számu végzése által Kaufmann Jakab csődítmegehez tartozó o. e. 1312 frt 10 kr aktív követelések nyilvános árverés útján eladotnak.

Mely árverésnek a 6707/1894. szám kiküldetést rendelő végzés folytán, a helyszínen, vagyis Apatin község-házánál leendő eszközésére **1894. évi december hó 31-ik** napjának délelőtt 10 órája bataridőitől kitűztek és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett követelések ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Kelt Apatin, 1894-ik évi december hó 15. napján.

Oláh János,
kir. bir. végrehajtó.

Theákat, liköröket, rumot, cognacot, fűszereket, festék-árakat mai naptól kezdve, feltűnő olcsó ármellett venni lehet:

MÁRTON KÁLMÁNNÁL.

Egyszersmind ezen üzlet kedvező feltételek mellett eladó. 2-1

7472. szám.
kig. 1894.

Pályázat.

O-Becse községében megüritült egyik községi orvosi állásra, mely állás évi fizetésének 800 forintban történt megállapítása iránt hozott határozat, megye bizottsági jóváhagyás előtt áll — pályázat nyitattik.

Felhívom pályázni óhajtokat, hogy kellően felszerelt kérvényeiket hozzám **1895. évi január hó 10-ig** beküldjék.

A látogatási díj szerződésileg fog a községgel megállapítottatni.

O-Becse, 1894. évi december hó 6-án.

Gombos Béla,
főszolgabíró.

3-3

8439. szám.
kig. 1894.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye apatini járáshoz tartozó Kupaszina községében üresedésben levő **segédjegyzői** állásra, mely 500 frtnyi évi javadalmazással jár, pályázat hirdettetik.

A pályázni kívánók felhívattak, miszerint kellőleg felszerelt és jegyzői oklevéllel is ellátandó kérvényüket **december hó 27-éig** nyújtsák be, — megjegyezve, hogy a választás Kupaszinán a község-házánál december hó 28-ik napján délutáni 3 órakor fog megtartatni.

Apatin, 1894. évi december hó 5-én.

Hauke Imre,
főszolgabíró.

3-1

2102. szám.
1894.

Pályázat.

Kernyaja községében üresedésbe jött, havonként utólagos részletekben fizetendő 350 frtnyi javadalmazással egybekötött rendőrvetetői állásra pályázat hirdettetik.

Felszereléssel a község, teljes ruházattal azonban a megválasztandó látja el magát. Sajátkezűleg irt és a szabályrendelet értelmében felszerelt kérvényeket **folyó évi december hó 31-ig** alulírott eljárásúgnál nyújtsák be.

Kernyajan, 1894. évi december hó 14-én.

Kremmer Lajos, Szauer Antal,
jegyző. 3-1 bíró.

Legalkalmasabb karácsonyi és újévi ajándékok az ifjúság és felnőttek számára.

Mindenkinek legalkalmasabb ajándék a **LEVÉLPAPÍR**, mely igen csinos kivitelű dobozokban, finom fehér virágos, színes, arany szegélylyel, a legdivatosabb nagyságban és színekben, Azur, Pansy, Iris, Coquille, Pristol Orange, Printemps, Ivori, Violettes, Mary Mill Rose, Artis, Alexandra, Flora, Viktoria, Hortensia, Margaret Mill, Mirtl Mill, Adria Glüesklé, Rococo, ugyszintén nagy családi dobozok. A fentiekből igen szép nagy választékban „**Billete Correspondans**“-ok finom fehér és virágos 30 kr-tól 10 forintig.

KÉPES KÖNYVEK elszakíthatlan, ifjúsági iratok, díszművek, külföldi és hazai klasszikusok munkái díszkötésben, **karácsonyfa-díszek**, Richter-féle **koépitő szerények**, társas játékok, **festékek** dobozokban igen nagy választékban.

Részletes könyv-jegyzékkel, bárminő, e szakba vágó felvilágosítással (levélileg is) szívesen és díjmentesen szolgálók.

Kiváló tisztelettel

KOLLÁR JÓZSEF,

könyv- és papirkereskedése Zomborban.

10-6

Hirdetmény.

Filipova községben megüritült s 400 frt évi fizetéssel javadalmazott segédjegyzői állásra pályázat nyitattik.

Folyamodók a jegyzői vizsga letételét igazoló bizonylattal felszerelt kérvényüket **folyó hó 20-ig** hozzám nyújtsák be.

Hódsághon, 1894. évi december hó 5-én.

Vissy József,
főszolgabíró.

3-3

1705. szám.

1894.

Pályázati hirdetmény.

Kolluth községben leköszönés folytán üresedésbe jött rendőrvetetői állásra, melylyel utólagos havi részletekben fizetendő évi 350 frt készpénz fizetés van összeköve, pályázat hirdettetik.

Pályázni szándékozó köteles igazolni, hogy:

- magyar honpolgár;
 - védkötelezettségének eleget tett, a 24-ik életévét betöltötte, a 60-ikat azonban még el nem érte;
 - feddhetlen erkölcsű és teljesen rovatlan előéletű;
 - teljesen egészséges;
 - a magyar és német nyelvet szó és írásban bírja.
- Megjegyeztetik, hogy az 1873. évi II. t. c. által kedvezményezett altiszteknek és kiszolgált állami csendőröknek elsőbbség biztosítottatik.

A pályázati folyamodványok alulírt eljárásúgnál **folyó évi december hó 28-ig** benyújtandók, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Kolluthon, 1894. évi december hó 12-én.

Zimmermann György, Weber György,
jegyző. 3-1 bíró.

Két pár jól kifejlődött fiatal borzob (taxi) eladó. Bővebb értesítést ad a kiadóhivatal.

1807. kig. 1894.

Hirdetmény.

Bajmok községében leköszönés folytán üresedésbe jött gyalogrendőrvetető és egy rendőri állásra ezennel pályázat nyitattik.

Rendőrvetető évi fizetése 400 frt, rendőri évi fizetése 300 frt (ruházat nélkül) utólagos havi részletekben. Felhívattak pályázni szándékozók, hogy sajátkezűleg irt kellően felszerelt kérvényeiket alulírt eljárásúgnál nyújtsák be.

Rendőrvetetői állás elnyerésénél a német és dalmát nyelvet beszélők előnyben részesülnek.

Bajmokon, 1894. évi december hó 7-én.

Budanovits Árpád, Beslity Tade,
jegyző. 3-3 bíró.

Egy irnok

Bajmok község jegyzői irodájában azonnal alkalmazást nyerhet havi 25 frt fizetés mellett. 2-2

2983. szám.

kig. 1894.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Petrovoszellő községben ujonnan létesítendő egy tanítói lakás, — és a községtől mintegy 15 kilométer távolságon egy szállási iskola felépítésének biztosítása tekintetében az árlejtés **1895. évi január hó 11-ik napján reggel 9 órakor** fog a község-házánál megtartatni.

A tervek és részletes árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt a községi jegyzőnél betekinthetők.

Bács-Petrovoszellon, 1894. évi december hó 11-én.

Dr. Sztaresevits Jenő, Kelemen Mátyás,
jegyző. 3-3 bíró.

Zombor. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

1295. szám 1894.

Árverési hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye tek. alispáni hivatalának 36,710. sz. alatt kelt határozata folytán Kunbaja község területén a vadászati jognak 1894. évi augusztus hó 1-től 1897. évi augusztus 17-ik napjáig terjedő időre, az eddigi bérlő veszélyére és kárára folyó évi augusztus hó 11-ik napján megtartott árverés eredménye jóvá nem hagyott; a miért is az ujabban megtartandó árverési határnap, ugyancsak az eddigi bérlő veszélyére és kárára a fent kiténtetett hátralevő időre, **f. évi december hó 22-ik napján délután 2 órakor** Kunbaja község-házánál nyilvános árverésen újból bérbe fog adatni.

Miről az árverezni szándékozók azzal értesítettnek, hogy az árverési feltételek a község jegyzői hivatalában betekintheők.

Kunbaja, 1894. évi december hó 10-én.

A községi előljároság.

3-2

2874. sz.

kig. 1894.

Pályázati hirdetmény.

Zsablya községben üresedésbe jött 2 lovas- és 2 gyalogrendőri állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázni szándékozó köteles igazolni, hogy:

- magyar honpolgár;
- védkötelezettségének megfelelt, a 24-ik életévét betöltötte a 60-ikat pedig el nem érte;
- feddhetlen erkölcsű, teljesen rovatlan előéletű;
- törvényhatósági orvos által kiállított bizonylattal, hogy teljesen egészséges;
- írni, olvasni tud és a községben divó szerb, magyar és német nyelveket bírja;
- az örvetelőkre nézve megkivántatik a magyar nyelvnek szó- és írásban való tökéletes bírása, hogy az előírt írásbeli teendőket biztosan végezhesse.

Megjegyeztetik, hogy kiszolgált altisztek és m. kir. csendőrök előnyben részesülnek.

A lovasrendőrök 300 frt, a gyalogrendőrök pedig 240 frt évi fizetést huznak a községi pénztárból utólagos havi részletekben.

A ruházatot és a felszerelést a község adja.

Pályázati kérvények alulírt eljárásúgnál **folyó évi december hó 25-ikéig** nyújtanndók be, későbbben érkezők figyelembe nem fognak vétetni.

Kelt Zsablyán, 1894. december hó 1-én.

Witz Ede, Miliosics Aca,
jegyző. 3-3 bíró.

11,233. szám 1894.

Pályázat.

Bács-Bodrogh vármegye zentai járásba kebeleztetett Mohol községében leköszönés folytán üresedésbe jött 360 frt évi fizetés és 20 forint évi ruhaátalányval javadalmazott rendőrvetetői állásra pályázatot nyitok; az ezen állást elnyerni óhajtok szabályszerűen felszerelt s sajátkezűleg irt folyamodványait **folyó évi december hó 26-ig** alulírt főszolgabírói hivatalnál nyújtsák be.

Zentán, 1894. évi december 3-án.

MATKOVITS LAJOS,

főszolgabíró.

2-2

IRNOK KERESTETIK.

Ó-Sztaipár község jegyzői irodájában egy a jegyzői teendők minden ágazatában teljesen jártas, nőtlen ember, 15 frt havi fizetés és teljes ellátás mellett (mosás és ágyneműn kívül) **azonnal alkalmazást nyer**. — Szorgalmához képest némi mellékjövedelemre számíthat.

Vlaskalics Péter,
jegyző.

3-3

XVII.

ELŐZ
Egész évre
Fél évre
Negyed év

A lap s
illető kü
szerkesztő
a laptulajd
de

Egyes szám ár

Előf

„B A

X 7

Tisztelet
közönségünk
tassék lapunk
és anyagi ta

Nem aka
sorolásába
gatás kikérő
is teszik; ak
sunkat, nem
meddő és s k

Lapunk
a közszellem
megszűnt k
vitálni. — k
az ország mű

óriási a for
teremteni a
kenység, társ
minden ágab
fejlődésnek,
akik legköze

Istennek —
olyan, hogy
den téren a
centralizáció
mi látni nag
ket s annak

Ez adja
és megyei s
volt, úgy a
szükségesség
unknak, kik
követünk, k
nek gondozas
segíteni a sa
törekszik.

Egymás
tul is becsü
sem ellencink
mert a mi e
hogy csak c
eddig soksz
céltért sikerr
nek csak le
falak s mara
niok kell.

Program
litikai, mint
régí marad;
nyiltan és ő
Kérjük m
részesítse a
megérdemelt

Elő
Helyben h

Egész évre
Fél évre
Negyed év
Né
Egész évre
Fél évre
Negyed év
Előfizetési
könyv- és könyv